

مقایسه بین شبیه سازی متوالی گووسی و جدایش فرکتالی عیار- حجم زون های کانسار مس پورفیری مورد
مطالعه : کانسار تخت گنبد

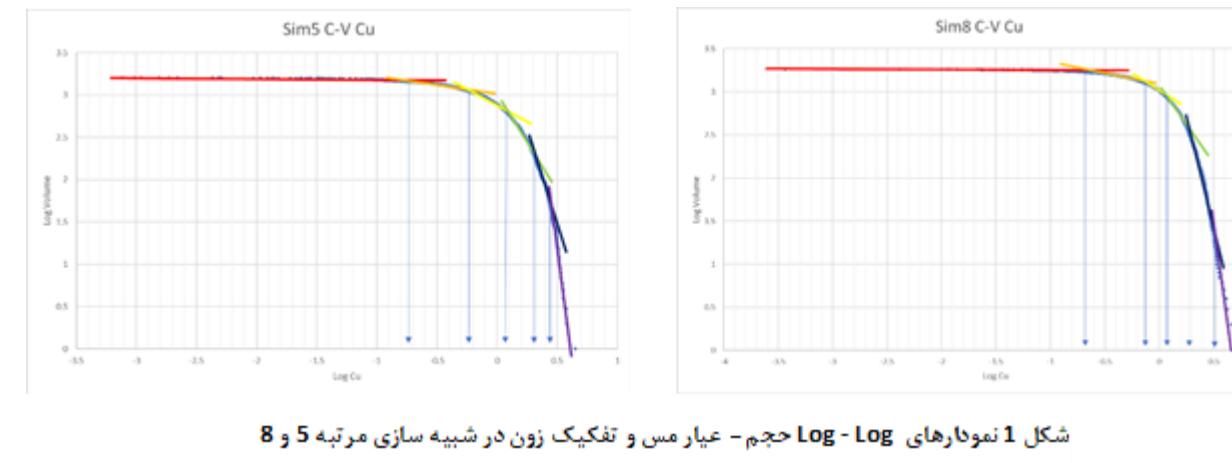
*سید هادی معنوی گیوی *پیمان افضل

*دانشجو کارشناسی ارشد مهندسی معدن دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

** عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

نتیجہ گیری

س از ترسیم منحنی های عیار-حجم برای نتایج ۱۰ مرتبه شبیه سازی، منحنی های تعدادی از شبیه سازی ها شماره های ۵، ۸ و ۹) دارای ۶ شکست و در نتیجه دارای ۵ ریز جامعه و ۳ جامعه اصلی می باشند. همچنین مدول شماره ۵ حد آستانه تمامی جوامع از شبیه سازی ها را می توان مشاهده نمود.

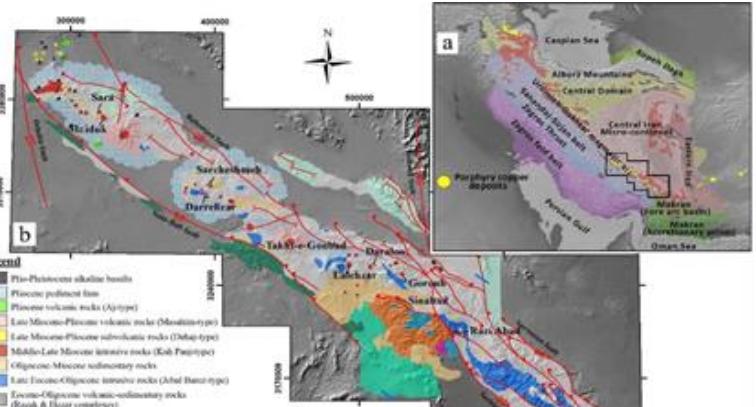

	First (%)	Second (%)	Third (%)	Fourth (%)	Fifth (%)
Etype	-1.10	-0.75	-0.35	-0.05	0.15
Sim 1	-1.00	-0.35	-0.05	0.15	-0.35
Sim 2	-0.90	-0.30	0.00	0.25	0.45
Sim 3	-0.30	-0.25	0.35	0.50	-
Sim 4	-1.00	-0.15	0.00	0.19	0.30
Sim 5	-0.75	-0.25	0.05	0.30	0.45
Sim 6	-0.90	-0.25	0.15	0.40	-
Sim 7	-0.85	-0.10	0.05	0.15	0.25
Sim 8	-0.70	-0.15	0.05	0.25	0.50
Sim 9	-0.65	-0.15	0.10	0.25	0.45
Sim 10	-0.75	-0.35	-0.05	0.20	0.40

منابع

مواد و روش کار

کانسار مس تخت گنبد ، در بخش جنوبی قوس ماقمایی سنوزوئیک ارومیه-دختر (UDMA) ایران واقع شده است(شکل ۱).
بقایای حفاری ها و کارخانه های ذوب سنگ نشان می دهد قدمت استخراج مس در تخت گنبد به دوران های قدیمی باز می گردد. در زمان های اخیر ، وقوع اکسیدهای مس گسترده، تحت سلطه مالاکیت، در منطقه تخت ، اولین بار توسط بازین و همکاران ۱۹۶۸ مورد مطالعه قرار گرفت. قسمت های اکسیده کانسار مورد بررسی مطالعات ژئوفیزیک از قبیل RS / P اقرار گرفت [۳۴]. کارهای دقیق تر در منطقه و اطراف در اوایل دهه ۱۹۷۰ انجام شد که از طریق آن چندین کانسار مس نقشه برداری و حفاری شد ، از جمله تخت گنبد ، چهار گنبد ، تخت بانه و بولبولی [۳۵].

شکل ۱ a) نقشه اسکمیس ایران (بعد از استاکلین، ۱۹۸۶) که محل قرارگیری قوس ماقمایی ارومیه -

دختر (UDMA) و امتداد جنوبی آن، مجموعه مایکروپیک سنوزوفیک کرمان یا به سادگی کمریند

مدل فرکتالی عیار - حجم ابزاری توانمند جهت شناسایی و تفکیک جامعه های مختلف عیاری در یک کانسار بوده و قادر است با شناسایی یک یا چند آستانه، به تفکیک دو یا چند جامعه عیاری و کیفی بخصوص زون های گوناگون کانه زایی بپردازند. در این مطالعه بمنظور تفکیک زونهای مختلف عیاری در زون زمین شناسی هیپوژن کانسار مس تخت گنبد، ابتدا اقدام به شبیه سازی عیار با استفاده از الگوریتم متوالی گووسی شد است. با استفاده از نتایج ۱۰ مرتبه شبیه سازی متوالی گووسی و ترسیم منحنی های فرکتالی عیار-حجم برای کلیه نتایج شبیه سازی و نیز نقشه میانگین شبیه سازی ها، مقادیر آستانه ای مختلفی حاصل گردید و بر اساس آن جوامع عیاری شناسایی شد. با نمایش مدل سه بعدی جوامع عیاری تفسیرهای زمین شناسی بر روی نتایج تفکیک فرکتالی صورت پذیرفت.

مقدمة

افزایش قیمت جهانی مس و همچنین رشد صنعت فرآوری و استخراج آن، این فلز پایه مورد توجه بسیاری قرار داده است از رویی ذخایر مس پورفیری در جایگاه ویژه‌ای در بین سایر تیپ‌های کانساری مس قرار گرفته‌اند. از سال ۱۹۰۴، ذخایر مس پورفیری مهمترین منبع مس در سراسر جهان بوده است. این نوع کانسار حاوی ذخایر بسیار خوبی از مس، مولیبدن، طلا و قلع است. یکی از راههای شناسایی و اکتشاف کانسارهای پروفیل دار مس، شناسایی دقیق مناطق هیپوزن و سوپرژن است [۱]-[۳]. روش‌های متداول برای جداسازی ذخایر پورفیری، اعم از کانی شناسی و سنگ نگاری بوده است، اما از دهه ۱۹۵۰، از روش‌های آماری و ریاضی مورد توجه بیشتری قرار گرفته است [۱], [۴], [۵].

هدف اصلی تجزیه و تحلیل آماری ، به ویژه تحلیل فاکتوری ، استخراج "فاکتور" متعدد برای افزایش توانایی تجسم داده های چند متغیره است [۶]-[۸]. تحلیل عاملی گام به گام یکی از تکنیک های آماری چند متغیره است، که می تواند متغیرها (عناصر) و تعریف اصلی عوامل پاراژنتیکی را در عوامل مختلف کاهش دهد [۸].

طی سه دهه گذشته ، از آمار زمین شناسی برای توصیف تنوع مکانی و پیش بینی عیاری استفاده شده است. کریجینگ (OK) مفیدترین روش تخمین آماری است که "بهترین برآوردهای طرفانه خطی" نیز نامیده می شود [۹]، [۱۰]. مهمترین مشخصات منفی برآوردهای میانگین متحرک مانند کریجینگ اثر روان سازی و کاهش دامنه تغییرات متغیرهاست. از شبیه سازی زمین آماری برای غلبه بر این مسئله و جلوگیری از اثر روان سازی چنین روشهای تخمینی به طور گسترده استفاده می شود [۱۱].

الگوریتم های شبیه سازی، هم تغییرات مکانی داده های واقعی را در مکان های نمونه برداری در نظر می گیرند و از طرف دیگر ، تغییرات تخمین ها را در مکان های نمونه برداری نشده [۱۲]. این به این معنی است که شبیه سازی تصادفی بازتولید آمار نمونه (هیستوگرام و نیمه واریوگرام) و داده های نمونه را در محل اصلی خود انجام می دهد. بنابراین ، یک نقشه شبیه سازی تصادفی توزیع فضایی یک ویژگی را واقعی تر از یک نقشه مختلط نشان می دهد [۱۳] .

الگوریتم های شبیه سازی تصادفی زیادی ارائه شده اند و در میان آنها شبیه سازی متوالی گاووسی (SGS) به طور گسترده ای مورد استفاده قرار می گیرد ، زیرا در بازسازی عملکرد توزیع تجمعی مشروط سریع و ساده است [۱۴]-[۱۵]-[۱۸].

در بیشتر الگوریتم های درون یابی مانند OK، هدف ارائه "بهترین" تخمین محلی متغیرها بدون در نظر گرفتن شرایط مکانی است. هدف کلی از شبیه سازی زمین آماری تولید مجدد واریانس داده های ورودی است ، هم به معنای یک متغیره (هیستوگرام) و هم به معنای مکان (ملیه گرام) در نتیجه ، شبیه سازی ها دستمزدانه دارای مطالعه های محدود هستند.

مدل سازی فراکتال / مالتی فراکتال ، که در اصل توسط Mandelbrot (1983) ایجاد شد ، به طور گسترده‌ای برای جداسازی فرآیندهای مختلف زمین‌شناسی / کانی سازی استفاده شده است. تنوع فرآیندهای ژئوشیمیایی و کانی سازی را می‌توان بر اساس تفاوت در ابعاد فراکتال بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده‌های ژئوشیمیایی مربوط توضیح داد [۱۹-۲۳]. با این حال ، شناخت خوب از کنترل‌های محیطی زمین‌شناختی در مورد معدنی سازی (به عنوان مثال ، مناطق دگرسان سازی) در شناسایی و طبقه‌بندی جمعیت‌های ژئوشیمیایی بر اساس مدل‌های فراکتال / چند فراکتالی مهم است [۱۹، ۲۳-۳۰]. ابعاد فراکتال در فرآیندهای زمین‌شناسی و معدنی سازی با تغییرات در خصوصیات فیزیکی مانند نوع سنگ ، فاز سیال ، مناطق تغییر ، تراکم یا جهت گیری رگ ، و ویژگی ساختاری یا کانی شناسی غالب مطابقت دارد (به عنوان مثال ، Afzal و همکاران ، ۲۰۱۱؛ سیم و همکاران ، ۱۹۹۹) در سالهای اخیر ، از مدل فراکتال / چند فراکتالی برای ترسیم مناطق معدنی در انواع مختلف کانسارها مانند تعداد - اندازه (Agterberg S - G: 1983، N - S: Mandelbrot 1983، اندازه درجه) (۲۰۱۱، Agterberg G: 1995، غلظت - حجم) (۲۰۱۱، C - V: ۲۰۱۲)، C - P: ۲۰۱۲) و تعداد غلظت (N - C: ۲۰۱۳).

برخلاف روش‌های آمار کلاسیک روش‌های زمین‌آماری ضمن در نظر گرفتن موقعیت مکانی نقاط و ارتباط بین آن‌ها از کارایی بیشتری برای تجزیه و تحلیل توزیع عناصر برخوردار می‌باشند. این روش‌ها قادر به مدل‌سازی مناسب زمانی و مکانی جهت توصیف متغیر ناحیه‌ای، با در نظر گرفتن مؤلفه‌های تغییرپذیری ساختاری و تصادفی هستند. اساس این روش‌ها تخمین مقدار نامعلوم متغیر مکانی Z به عنوان عدد تصادفی با یک توزیع احتمالاتی مشخص در نقطه‌ای دلخواه از منطقه مورد مطالعه است. در زمین‌آمار، تجزیه و تحلیل ساختار تغییرات مکانی متغیرها با استفاده از تغییر نما صورت می‌گیرد. تغییر نما، تغییرات فاصله‌ای یا ساختار تغییرپذیری یک متغیر خاص را نشان داده و از ابزارهای اساسی زمین‌آمار جهت رسیده تغییرات مکانی است. محاسبه تغییر نما به صفت معادله ۱ خواهد بود:

$$\gamma_i(h) = \frac{1}{N(h)} \sum_{i=1}^{N(h)} [z(x_{-i}) - z(x_{-i} + h)]$$

شبیه‌سازی زمینی آماری در سال ۱۹۷۰ توسط ژورنل مطرح شد و از آن پس در صنایع مختلفی چون معدن، محیط‌زیست، نفت و گاز به‌طور گستردگی به‌منظور ارزیابی ریسک و عدم قطعیت مورد استفاده قرار گرفت. از میان روش‌ها، روش شبیه‌سازی گوسی متوالی به‌عنوان یکی از روش‌های معمول و انعطاف‌پذیری است که امروزه در بسیاری از شبیه‌سازی‌هایی که بر روی پارامترهایی چون عیار، تخلخل، تراوایی و . . . صورت می‌گیرد، فراوان استفاده می‌شود. در اینجا برای محاسبه تخمین عیار کانسار از الگوریتم متوالی گوسی (SGS) استفاده شده است. این الگوریتم نیاز به داده‌های استاندار نرمال جهت انجام شبیه‌سازی دارد. برای هر گره که در آن عمل شبیه‌سازی صورت می‌گیرد SGS یک هیستوگرام محلی تولید می‌کند که از آن یک مقدار (عدد) به‌طور تصادفی به‌عنوان مقدار شبیه‌سازی‌شده بیرون کشیده می‌شود.